

Марціясь Богдана Ігорівна

студентка 4 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О. В.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогодні система пенсійного забезпечення України здійснює виплату пенсій громадянам з використанням солідарної моделі пенсійного страхування. Однак, сучасні умови розвитку вітчизняної економіки, економічна та демографічна кризи, зміна суспільно-економічних відносин, фінансове переобтяження бюджету, спричиняють появу об'єктивної необхідності реформування пенсійної системи України. Досвід європейських країн, де в середині 80-х років ситуація з пенсійним забезпеченням була також складною, свідчить про те, що гідна пенсія і кардинальне зменшення пенсійного навантаження на державні фінанси можливі лише через комплексну пенсійну реформу шляхом створення трирівневої збалансованої пенсійної системи. У такій системі ризики, пов'язані з демографічною та економічною ситуаціями, будуть розподілені між трьома її рівнями, що дозволить захистити майбутніх пенсіонерів від зниження загального рівня доходів.

Перший рівень, як і раніше, являє собою перерозподільну систему пенсійного забезпечення, яка гарантує пенсію на рівні, не меншому, ніж 60% розміру мінімальної зарплати, а другий і третій – накопичувальну. Згідно з цим громадяни України мають отримувати пенсії на принципово нових засадах, коли другий та третій рівень не підлягають централізованому перерозподілу, що суттєво підвищує мотивацію працюючого населення у створенні власних пенсійних заощаджень. Таким чином, модель пенсійної системи, що визначена в українському законодавстві, передбачає, що українці повинні отримувати пенсію із трьох джерел. Трирівнева пенсійна система, яка характерна для більшості розвинених країн, є досить перспективною для нашої держави, а кошти накопичувальної системи є додатковим ресурсом економіки. Зокрема структура пенсій у країнах з розвинутою економікою є такою: 50% – державна, 8-40% – пенсія другого рівня, 10-42% – приватна. Тоді як в Україні державна пенсія складає 96%, пенсія другого рівня – 0%, а

третього – 4% [1; 2]. Отже, відповідно до законодавства України [2; 3] в структурі фінансування пенсійної системи України питома вага накопичувальних компонентів залишається низькою із майже 100% домінуванням розподільчого компоненту.

Тому головною метою реформування пенсійної системи України на сьогодні є запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Законодавством передбачено, що основною умовою функціонування другого рівня є бездефіцитність бюджету Пенсійного фонду України. Проте, важливим в даній ситуації є також економічне зростання країни протягом двох останніх років, тобто зростання ВВП має становити не менш ніж на 2% у порівнянні із попереднім роком. Загальнообов'язковий накопичувальний рівень пенсійної системи буде введений в дію лише за умови створення налагодженої та ефективної системи державного нагляду та регулювання в даній сфері, а також за наявності необхідної інфраструктури [2; 3; 4, с. 253]. Головним позитивним ефектом від впровадження накопичувальної системи державного пенсійного страхування є спроможність посилити мотиваційні чинники населення до участі в пенсійному страхуванні. У цій системі наявний набагато тісніший зв'язок між здійсненими внесками та одержаними виплатами, аніж у солідарній пенсійній системі, що дає змогу послабити патерналістські настрої в суспільстві. Крім цього, накопичувальна пенсійна система служить потужним регулятором фінансової системи та ринку інвестиційних ресурсів [5]. Також другий рівень пенсійної системи не тільки підвищить соціальний захист громадян завдяки їх безпосередній участі в накопиченні коштів на пенсію, але й створить потужного внутрішнього інвестора зі значними довгостроковими ресурсами, які будуть спрямовані на розвиток економічної та соціальної інфраструктури країни.

Отже, на основі вищесказаного можна зробити висновок, що обов'язкова накопичувальна пенсійна система є необхідною, оскільки забезпечить додаткову підтримку солідарній пенсійній системі та дозволить збалансувати зобов'язання пенсійної системи щодо майбутніх пенсійних виплат.

Література:

1. Національна комісія фінансових послуг України. URL: <http://www.dfp.gov.ua> (дата звернення: 15.10.2019 р.).

2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.10.2019 р.).
3. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України № 1057-IV від 09.07.2003 р. URL: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 15.10.2019 р.).
4. Розвиток державного пенсійного страхування в умовах пенсійної реформи: монографія [О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк, О. В. Петрушка та ін.] : за ред. О. П. Кириленко, Б. С. Малиняка. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 350 с.
5. Петрушка О. В. Накопичувальна система державного пенсійного страхування: перевали та ризики запровадження в Україні. *Світ фінансів*. 2015. №1. URL: http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv.pdf (дата звернення: 19.10.2019 р.).

Мацола Оксана Іванівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидор Ірина Петрівна

МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Структура фінансових ресурсів домашніх господарств за напрямками використання коштів формується виходячи з необхідності першочергового забезпечення розширеного відтворення робочої сили, тобто залежить від обсягу витрат на фізіологічні потреби населення, які є найбільш пріоритетними. Використання фінансових ресурсів домогосподарств передбачає сукупність витрат домогосподарств за окремими напрямками. Витрати домогосподарств – це сума платежів домогосподарств за товари і послуги, отримані у звітному періоді, сума коштів, направлена на купівлю акцій, сертифікатів, валюти, нерухомості, на будівництво, допомогу родичам і знайомим, на вклади до банківських установ, на податки та інші внески.

Як зазначає Т.О. Кізима, з позиції окремого домогосподарства напрями використання фінансових ресурсів узагальнено можна звести до наступних:

- задоволення поточних споживчих потреб;
- задоволення потреб неспоживчого характеру;
- формування заощаджень [1, с. 245].